

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM
NA LATA 2023-2027**

KIELCE 2022

Spis treści

Wstęp	3
1. Przemoc- podstawa prawna i informacje ogólne.....	3
1.1 Podsumowanie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kieleckim na lata 2019-2022”	5
2. Działania instytucji pomocy społecznej, policji, sądów, prokuratury, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	6
3. Obowiązki organów administracji samorządowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	9
3.1 Zadania organów administracji rządowej.	9
3.2 Zadania organów administracji samorządowej.....	10
4. Diagnoza problemu przemocy.....	11
4.1 Diagnoza przemocy w skali kraju na podstawie badań przeprowadzonych na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.	11
4.2 Diagnoza przemocy w Powiecie Kieleckim.....	14
4.2.1 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kieleckiego.	14
4.2.2 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.	17
4.2.3 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych z Komisariatów Policji z terenu powiatu kieleckiego.....	25
5. Wdrażanie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027”.	29
5.1 Cel główny i cele szczegółowe.....	29
5.2 Adresaci programu	29
5.3 Harmonogram realizacji Programu	1
5.4 Monitorowanie Programu.....	8

Wstęp

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Obecny program wyznacza do realizacji cztery priorytetowe obszary:

- Profilaktykę i edukację społeczną.
- Ochronę i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą jak i stosującym przemoc w rodzinie. Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych tj. Krajowym oraz „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022”, „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kieleckiego na lata 2017-2022”. „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027” składa się z trzech części. W części pierwszej zawarto teoretyczny opis zjawiska przemocy, definicję, jej fazy i cechy oraz aspekty prawne. Kolejna część obejmuje diagnozę przemocy w skali kraju oraz na terenie powiatu kieleckiego. Część trzecia prezentuje cele, adresatów programu, harmonogram jego wdrażania oraz sposób monitorowania.

Projekt programu został przesłany drogą e-mailową do 19 ośrodków pomocy społecznej powiatu kieleckiego do konsultacji w celu określenia działań komplementarnych z zadaniami powiatu wynikającymi z przedmiotowej ustawy.

1. Przemoc- podstawa prawna i informacje ogólne

Najważniejszym aktem prawnym w ustawodawstwie polskim, ustanawiającym podstawowe prawa człowieka, jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** Rozdział drugi „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”, reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną, gwarantując ich realizację przez władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo żądania od organów państwa szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Kolejnym dokumentem regulującym działania dotyczące przemocy w rodzinie **jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy.

W związku z tym, iż przemoc występuje bardzo często w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, kwestie przemocy reguluje również **ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu**. Jednym ze sposobów przeciwdziałania alkoholizmowi są działania ograniczające lub zapobiegające występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie. Ustawa nakłada na samorząd gminny obowiązek udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz obrony przed przemocą w rodzinie.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej. W ustawie ujęto zadania dla instytucji samorządowych i państwowych w celu zwalczania i zapobiegania zjawisku przemocy, co jeszcze do niedawna było problemem marginalizowanym. Nadrzędnym, wspólnym celem działań instytucji jest zmniejszenie rozmiarów przemocy, pomoc i wsparcie osób uwikłanych w ten proces.

Preambuła do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w wskazuje, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Ustawa definiuje również pojęcie przemocy w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie formułuje zadania dla instytucji samorządowych i państwowych, które mają na celu zwalczanie i zapobieganie zjawisku przemocy, co jeszcze do niedawna było problemem marginalizowanym. Nadrzędnym, wspólnym celem działań instytucji jest zmniejszenie rozmiarów przemocy, pomoc i wsparcie osób uwikłanych w ten proces.

Przemoc w rodzinie, czy też przemoc domowa jest rozumiana jako przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna. Formą przemocy jest także zaniechanie. Przemoc fizyczna to np.: bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie. Przemoc psychiczna przejawia się poprzez obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce. Przemoc seksualna to m.in. wymuszanie pożycia

seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, czy wymuszanie seksu z osobami trzecimi.

Przemoc zwykle powtarza się według określonego schematu, tworząc cykle.

W cyklu przemocy można wyróżnić następujące fazy:

- 1) Narastania napięcia, w której zaczyna pojawiać się agresja;
- 2) Ostrej przemocy, w której następuje wybuch agresji;
- 3) Miodowego miesiąca, kiedy sprawca przeprasza i obiecuje poprawę.

Podczas trwania fazy „miodowego miesiąca” ofiara zapomina, o tym co zaszło i zatrzymuje ją w cyklu przemocy. Prawdziwym zagrożeniem fazy „miodowego miesiąca” jest to, że przemoc w kolejnym cyklu staje się zazwyczaj gwałtowniejsza. Takie cykle przemocy mogą trwać kilka, bądź kilkanaście lat. Ofierze pozostawionej bez pomocy bardzo trudno się z nich wyrwać. Z biegiem czasu skracaniu ulega faza „miodowego miesiąca”, przy jednoczesnym wydłużaniu i bardziej dramatycznym przebiegu pozostałych dwóch faz. W końcu dochodzi do tego, że faza ta zanika i pozostają tylko funkcjonujące na przemian fazy narastającego napięcia i gwałtownej przemocy.

Przemoc jest zachowaniem niedopuszczalnym. Każdy człowiek ma prawa zabezpieczające go przed poniżającym traktowaniem. Podstawowe kryteria, na podstawie których rozpoznaje się przemoc w rodzinie to: intencjonalność, dysproporcja sił, naruszanie godności i praw, powodowanie cierpienia i szkód. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy i wsparcia, zwłaszcza poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego itd. Osoba doświadczająca przemocy w rodzinie i zamieszkująca z osobą stosującą wobec niej przemoc, może liczyć na schronienie np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie lub zażądać opuszczenia przez sprawcę przemocy wspólnego miejsca zamieszkania. Przepisy potwierdzają również możliwość niezwłocznego interweniowania w przypadkach przemocy wobec dzieci.

1.1 Podsumowanie realizacji „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kieleckim na lata 2019-2022”

Zgodnie z art. 6 ust.3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem w/w Programu w latach 2019- 2022 było efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym mieszkańców powiatu kieleckiego.

W dużym stopniu udało się ten cel osiągnąć dzięki m.in. systematycznemu rozwijaniu systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie powiatu kieleckiego, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Odbywało się to poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie, ale także poprzez

podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cele, działania i zadania w/w Programu podlegały monitoringowi, ewaluacji, a w sytuacjach nagłych (pandemia Covi-19) w miarę możliwości wprowadzane były korekty, nowe rozwiązania wynikające z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych, dzięki czemu można było odpowiedzieć na bieżące potrzeby mieszkańców powiatu kieleckiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W okresie pandemii udostępnione były 4 telefony interwencyjne dla ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie poszczególnych gmin polegały m.in. na: udzielaniu rodzinom, w których występuje przemoc, bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej, poprzez tworzenie i realizację programów psych-edukacyjnych, wspierających, udział w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych (w sytuacji pandemii- on-line), a także prowadzenie audycji radiowych nt. przemocy o charakterze informacyjno – edukacyjnym.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach prowadziło działania z zakresu interwencji, mediacje rodzinne, warsztaty pogłębiające umiejętności wychowawcze rodziców, psychoedukację dla rodzin zastępczych, warsztaty edukacyjne pn. „Szkoła dla rodziców wychowawców”, a także Trening Zastępowania Agresji dla dzieci i młodzieży.

Od 2013 r. PCPR realizuje również Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie a od 2022r Program psychologiczno- terapeutyczny dla osób, które ukończyły zajęcia z programu korekcyjnego. W 2022 r. realizowano również Program osłony pn. „Stop przemocy w rodzinie”, którym objęto 50 rodzin powiatu kieleckiego.

Dzięki w/w działaniom w zakresie przeciwdziałania przemocy uzyskano następujące efekty:

1. Pogłębienie wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy wśród społeczności lokalnej w poszczególnych gminach powiatu kieleckiego.
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Zbudowanie na terenie powiatu kieleckiego oraz miasta Kielce spójnego, pełnozakresowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.

2. Działania instytucji pomocy społecznej, policji, sądów, prokuratury, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

---

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc udzielana jest między innymi z powodu występowania

w rodzinie przemocy. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy udziela się także w przypadku: sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym, wskazuje m.in. placówki zajmujące się pomaganiem osobom doznającym przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach interwencji kryzysowej. Zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec osoby stosującej przemoc. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z ustaloną procedurą. Instytucje pomocy społecznej mogą organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, ośrodki pomocy, grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej, świetlice dla dzieci, a także współpracować z innymi instytucjami i organizacjami.

Policja

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to: interwencja, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie osób stosujących przemoc domową, stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób krzywdzonych, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec osoby stosującej przemoc, udzielenie informacji osobom doznającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy.¹

Sądy rodzinne i opiekuńcze

Sądy rodzinne i opiekuńcze zobowiązane są do reagowania na każdą informację dotyczącą wszelkich nieprawidłowości w opiece nad dzieckiem oraz naruszenia jego dóbr. Sądy przyjmują zawiadomienie o przemocy nad małoletnimi, jak również prowadzą postępowanie opiekuńcze mające na celu zabezpieczenie dzieci oraz resocjalizację rodziny. W sytuacji wystąpienia przemocy wobec dzieci, sądy opiekuńcze i rodzinne w swoich kompetencjach posiadają możliwość zastosowania następujących środków: zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń, poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej, zakazać rodzicom pozbawionym władzy rodzicielskiej osobistej styczności z dzieckiem.

Prokuratura

Prokurator wydaje wytyczne dla policji i ma największy wpływ na jej działania oraz właściwe ukierunkowanie postępowania przygotowawczego. Dlatego ważna jest posiadana przez prokuratora wiedza na temat specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, aby w trakcie

---

¹ www.niebieskalinia.pl

postępowania przygotowawczego oraz sądowego naczelną zasadą przyświecającą jego pracy było zapewnienie bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym i pociągnięcie do odpowiedzialności tych, którzy stosują przemoc wobec najbliższych. Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wnioszek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wnioszek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnić okoliczności czynu, zebrania i zabezpieczenia dowodów oraz ująć osobę stosującą przemoc lub w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec niej w postaci dozoru policyjnego czy tymczasowego aresztowania.

Służba zdrowia

Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć. Ponadto ważna jest umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy, wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach oraz o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejranych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

Oświata

Placówki oświatowe powołane są, by realizować funkcję dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie organizowanych w tych placówkach zajęć. W związku z tym są również zobowiązane reagować na informacje o popełnieniu przestępstwa w stosunku do dziecka, jakim jest stosowanie przemocy wobec niego. Pracownicy placówek oświatowych najczęściej mogą zaobserwować widoczne zmiany w zachowaniu uczniów, sugerujące istnienie kryzysowych zdarzeń w rodzinie, albo też widoczne ślady stosowania przemocy fizycznej. Zobowiązani są wówczas zawiadomić odpowiednie służby (policję lub prokuraturę). Biorąc pod uwagę troskę o zdrowie psychofizyczne dziecka i zapewnienie mu bezpieczeństwa pracownicy placówki oświatowej muszą zadbać również o specjalistyczną pomoc – medyczną i/lub psychologiczną. Zobowiązani są również do poinformowania rodziców (opiekunów) małoletniego o jego aktualnej sytuacji. W przypadku, gdy niemożliwe jest powiadomienie osób sprawujących prawną opiekę nad dzieckiem (przykładowo w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia dziecka z ich

strony) pracownicy placówki oświatowej informują o sytuacji sąd rodzinny i stosowne instytucje, aby ustanowić opiekę zastępczą.

Organizacje pozarządowe

W środowiskach lokalnych działają organizacje pozarządowe, które specjalizują się w pomaganiu ofiarom przemocy w rodzinie. W ramach swojej działalności oferują m.in.: pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów i wniosków, pomoc socjalną, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci, udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych i w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy, np. przy gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych czy ośrodku pomocy społecznej. Ważnym aspektem działalności organizacji pozarządowych jest zapewnianie ofiarom przemocy całodobowego wsparcia kiedy nie jest możliwe ich przebywanie w swoim miejscu zamieszkania. Nie zawsze bowiem samorządy gminne czy powiatowe mają możliwości organizacji takich miejsc pobytu dla osób doświadczających przemocy.²

3. Obowiązki organów administracji samorządowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakreśla zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które będą realizowane przez powiaty i gminy, a także organy administracji rządowej. Precyzyjne określenie zadań spoczywających na poszczególnych samorządach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie daje możliwość opracowania procedur, które umożliwią właściwą realizację wytyczonych zadań.

3.1 Zadania organów administracji rządowej.

Do zadań wojewody w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy: opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, cykliczne badanie infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, przekazywanie środków na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat (programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy oraz prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie), a także dofinansowywanie zadania własnego samorządu województwa (szkolenia), monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, powoływanie i odwoływanie Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, monitorowanie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy pomocy Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nadzór nad realizacją

---

² A. Sikorska, B. Kamińska-Skowronek *Nowe procedury postępowania oraz współpracy organizacyjnej i finansowej gminy, powiatu, i ośrodków pomocy społecznej* [W:] *Teczka procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie* praca zbiorowa, Poznań 2011

zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa, kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.

3.2 Zadania organów administracji samorządowej

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla organów samorządu gminnego, powiatowego oraz województwa następujące zadania:

Samorząd gminny:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Samorząd powiatowy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania, przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Samorząd województwa:

- opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowywanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowych programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Bardzo istotną rolę w wykonaniu powyższych zadań odgrywa współpraca różnych służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Współpraca wielu podmiotów wynika z założenia, że pomoc udzielana rodzinom powinna być kompleksowa i wielodyscyplinarna. Wsparcie oraz pomoc psychologiczną, socjalną, materialną, często medyczną i prawną powinna otrzymać cała rodzina. Podejmując decyzję o współpracy różnych służb i instytucji jest szansa na zwiększenie efektywności działań i bardziej skuteczne rozwiązywanie problemów.

4. Diagnoza problemu przemocy.

4.1 Diagnoza przemocy w skali kraju na podstawie badań przeprowadzonych na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Przemoc w rodzinie jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z ważnych problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu, który osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Coraz częściej przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Badanie pn. „*Ogólnopolska diagnoza infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz ocena efektywności i skuteczności stosowanych form pomocy*”³, zrealizowane w 2017 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wskazało mocne i słabe strony funkcjonującej infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą. Za mocne strony systemu uznano: dużą liczbę i różnorodność placówek wspierających osoby dotknięte przemocą, w szczególności w większych ośrodkach miejskich, różnorodność form oferowanej pomocy, wzrost zaufania osób dotkniętych przemocą do instytucji je wspierających, pozytywne oddziaływanie procedury „Niebieskie Karty” na życie osób dotkniętych przemocą, dostępność informacji na temat oferowanych form pomocy dla osób dotkniętych przemocą, indywidualne podejście do każdej osoby dotkniętej przemocą, zwiększającą się liczbę programów i projektów pomocowych, możliwość wykorzystania różnorodnych kanałów informacyjnych oraz realizowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych.

---

³ Dane pochodzą z diagnozy do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. poz.1204)

Mimo że działanie systemu było oceniane pozytywnie, to badanie wskazywało również obszary wymagające poprawy, np. słabo rozwiniętą infrastrukturę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w małych miejscowościach i na obszarach wiejskich – niewystarczającą liczbę miejsc noclegowych, zbyt długi czas oczekiwania na niektóre formy pomocy, np. pomoc prawną, braki kadrowe, czasowe i finansowe w instytucjach wspierających osoby dotknięte przemocą, a także negatywne nastawienie osób dotkniętych przemocą do zmiany swojej sytuacji życiowej oraz niechęć osób dotkniętych przemocą do zgłaszania problemu. Badania pokazały, że liczba placówek występujących w danej miejscowości jest skorelowana z jej wielkością – im większa miejscowość, tym większa dostępność placówek wsparcia. Największą dostępnością charakteryzowały się punkty konsultacyjne dla osób dotkniętych przemocą, stanowiące blisko 2/3 infrastruktury wsparcia na terenie całego kraju, a także ośrodki interwencji kryzysowej. Wśród innych placówek zapewniających wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie znalazły się specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, jak również domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Osoby dotknięte przemocą chętnie korzystały z usług oferowanych przez wymienione placówki i wysoko oceniały zasadność oraz skuteczność ich funkcjonowania. Badania pokazały tendencję wzrostową dotyczącą poziomu zaufania osób dotkniętych przemocą do instytucji oferujących im wsparcie. Dużą rolę w przeciwdziałaniu przemocy odgrywają również działania profilaktyczne (edukacyjne, informacyjno-promocyjne) oraz interwencyjne.

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. *„Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”*⁴. Wyniki badania wskazują, że wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie jest oceniana praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniają współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji. Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem, wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób dotkniętych różnego rodzaju przemocą w rodzinie, gdyż aż 90% badanych osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które były objęte pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem przemocy w rodzinie. Ponadto w największym stopniu zaangażowani w prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty”, pozostają przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz Policji (odpowiednio 81% oraz 78% respondentów, wobec których prowadzono wskazało te dwie instytucje jako najbardziej zaangażowane).

---

⁴ „Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.” [w]: <https://www.gov.pl/web/rodzina/sprawozdania-z-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie>

Z innego badania realizowanego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika wysoka skuteczność oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie. Badanie pn. „Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”⁵ pokazało, że programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie są oceniane przez osoby prowadzące programy oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych jako skuteczne. Dlatego rekomenduje się dalszy rozwój i upowszechnianie realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, jako jednej z podstawowych form wsparcia rodziny doświadczającej przemocy.

Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”⁶ pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy. Zdecydowana większość Polaków (ok. 85% – 90%) nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy. Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy w rodzinie to stwierdzenie „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – ok. 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

Diagnoza sytuacji osób dotkniętych przemocą w okresie pandemii COVID-19

W związku z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19, koniecznością monitorowania sposobów pomagania osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i reagowania na trudną sytuację w 2020 r. przeprowadzono badanie, którego celem była ocena sytuacji w porównaniu do analogicznego okresu przed pandemią. Z przeprowadzonego badania wynika, że w okresie 20.03.2020 r. – 31.05.2020 r. nie zanotowano wzrostu liczby przypadków przemocy w rodzinie. Jak wynika z przekazanych danych, we wskazanym okresie zespoły interdyscyplinarne oraz grupy robocze pracowały głównie za pośrednictwem zdalnych środków komunikacji, a tylko niewielki odsetek pracował tradycyjnie, jeśli chodzi o poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, to ośrodki pomocy społecznej, realizując to zadanie, najczęściej wybierały formę telefoniczną. Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w większości nie odnotowały wzrostu liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie zgłaszających się z prośbą o wsparcie, podobnie jak ośrodki interwencji kryzysowej.

⁵ Tamże

⁶ „Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.” [w]: <https://www.gov.pl/web/rodzina/sprawozdania-z-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie>

Wzrosła jednak znacząco liczba korespondencji mailowej prowadzonej przez Ogólnopolski Telefon Zaufania Niebieska Linia.

4.2 Diagnoza przemocy w Powiecie Kieleckim

4.2.1 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kieleckiego.

W poszukiwanie skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania osobom doznającym przemocy angażuje się wielu profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych i specjalistycznych instytucji. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zarówno wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz osób krzywdzonych powinny opierać się na zasadzie interdyscyplinarności, ponieważ tylko taka formuła pozwala na objęcie osób dotkniętych przemocą spójną, różnorodną i zindywidualizowaną pomocą.

Na terenie powiatu kieleckiego przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie zajmują się głównie policja, ośrodki pomocy społecznej oraz Gminne Komisje do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działające przy OPS. W ramach udzielanej pomocy działa 8 punktów konsultacyjnych w gminach: Bodzentyn, Daleszyce, Górnio, Łopuszno, Mniów, Morawica, Piekoszków, Zagnańsk, które udzielały bezpłatnych porad również dla osób uwikłanych w przemoc domową. Pozostałe gminy powiatu nie posiadają tego rodzaju możliwości wsparcia potencjalnych klientów. Niektóre z tych osób trafiają do innych placówek bądź do PCPR w Kielcach, gdzie uzyskują niezbędne informacje oraz specjalistyczną pomoc i schronienie lub są kierowani do innych instytucji w przypadku konieczności zastosowania długoterminowej terapii.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje również, iż obowiązkiem gminy jest m.in. utworzenie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie. Na terenie powiatu kieleckiego we wszystkich gminach zostały sporządzone gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w oparciu o które prowadzone są działania mające na celu niwelowanie zjawiska przemocy, jak również funkcjonują zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy, w skład których wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, kuratorów sądowych, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem głównym funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto Zespół Interdyscyplinarne może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Wymienione działania prowadzone są w oparciu o procedurę "Niebieskiej Karty". Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kieleckiego wynika, że Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach powiatu kieleckiego w latach 2019- I półrocze roku 2022 rozpatrywały 2.778 spraw zgłoszonych w ramach „Niebieskiej Karty”. Poniższa tabela przedstawia liczbę „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych z uwzględnieniem instytucji zgłaszających problem.

Tabela 1. Działania prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej w ramach procedury „Niebieskiej karty” w latach 2019-2022.

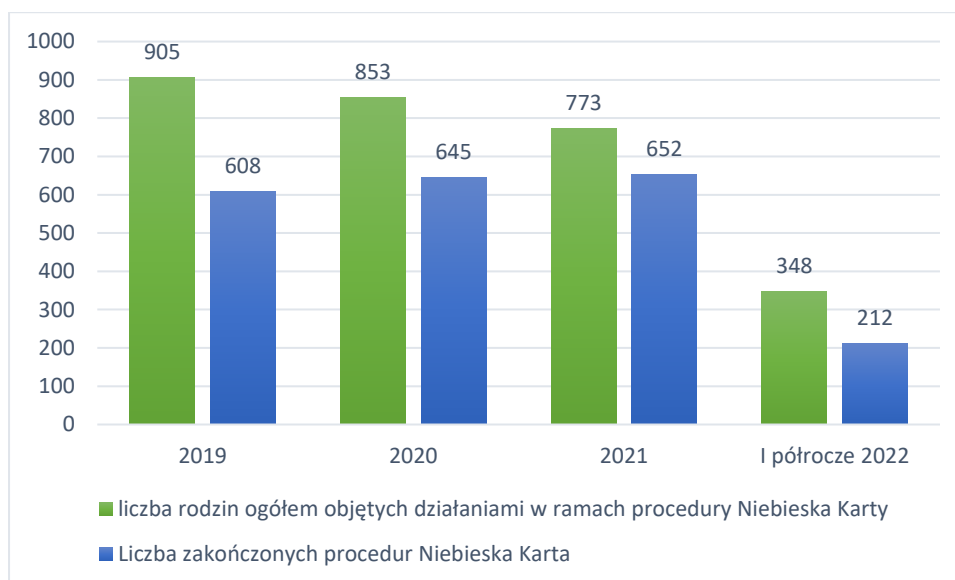
	2019	2020	2021	I półrocze 2022
Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym wszczęte przez:	936	816	746	280
Policję	837	735	658	246
Pomoc Społeczną	57	50	59	21
Oświatę	7	1	4	2
Służbę Zdrowia	1	5	3	3
GKRPA	5	4	3	0

Opracowanie własne na podstawie danych z OPS powiatu kieleckiego

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że najwięcej spraw w ramach procedury „Niebieskiej Karty” zgłoszonych zostało przez Policję, a w następnej kolejności przez instytucje pomocy społecznej, oświatę komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

i służbę zdrowia. W roku 2020 i 2021 w zdecydowanej większości gmin widoczny jest spadek liczby zgłoszonych spraw, prawdopodobnie ze względu na okres pandemii.

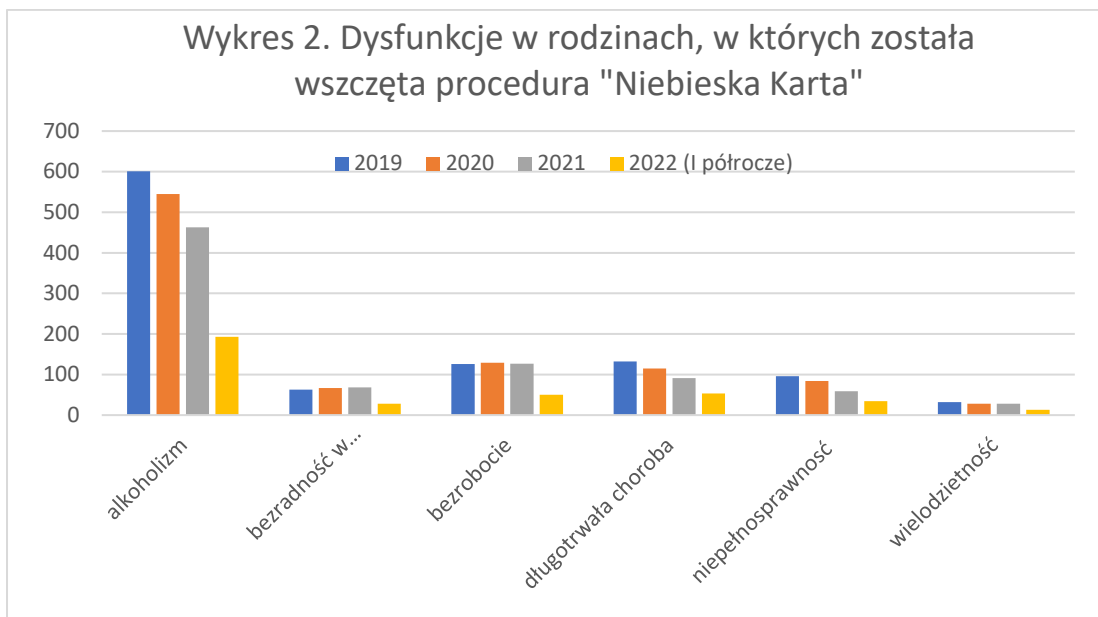
Wykres 1. Rodziny objęte procedurą „Niebieska Karta” w latach 2019-2022 na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Opracowanie własne na podstawie danych OPS powiatu kieleckiego

W większości rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” występowały zachowania dysfunkcyjne, które w znaczący sposób negatywnie wpływały na funkcjonowanie ich członków. Z danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że najczęściej występującym problemem jest alkoholizm, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i wielodzietność. W wielu rodzinach, w których założono „Niebieskie Karty” większość wymienionych dysfunkcji występuje łącznie.

Opracowanie własne na podstawie danych z OPS powiatu kieleckiego.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają również w ramach posiadanych możliwości pomocy w formie interwencji kryzysowej. Najwięcej osób korzysta z poradnictwa socjalnego, następnie z poradnictwa psychologicznego, w mniejszym zakresie z poradnictwa prawnego i rodzinnego.

4.2.2 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymuje w ciągu roku kilka informacji od osób anonimowych lub osób z najbliższego otoczenia z prośbą o wgląd w sytuację rodzin z terenu powiatu kieleckiego. Po otrzymaniu takiej wiadomości każda z nich jest weryfikowana i konsultowana z ośrodkiem pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. W przypadku braku możliwości udzielenia pomocy we własnym zakresie, PCPR deklaruje współpracę przy rozwiązywaniu problemów rodziny. W wielu przypadkach potrzebna jest pomoc natychmiastowa, w formie interwencji kryzysowej.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.⁷

⁷ <https://www.gov.pl/web/rodzina/interwencja-kryzysowa>

Interwencja kryzysowa jest to działanie doraźne, krótkoterminowe, zmierzające do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Formy organizacyjne obejmują między innymi: telefony zaufania, zespoły interwencji kryzysowej, krótkotrwałą hospitalizację. Pomoc obejmuje krótkotrwałą psychoterapię, farmakoterapię, pomoc prawną, socjalną, materialną oraz ułatwianie kontaktów z innymi instytucjami.⁸

Klasyczny model interwencji kryzysowej polega na zapewnieniu wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, zredukowaniu lęku. W interwencji kryzysowej istotne jest empatyczne, a zarazem praktyczne odpowiedzenie na potrzeby osoby w kryzysie. Interwencja kryzysowa to podejście nastawione na pomoc osobom w kryzysie, po urazach, traumach, ciężkich doświadczeniach. Interwencja kryzysowa ma pomóc w rozwiązaniu problemu a także pomóc w powrocie do równowagi psychicznej oraz zapobiegać dezorganizacji zachowania.

Centrum Interwencji Kryzysowej

Jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, które specjalizują się w działaniach interwencyjnych, są ośrodki interwencji kryzysowej. Udzielają one wsparcia osobom będącym w trudnych emocjonalnie sytuacjach, wywołanych kryzysami rodzinnymi, trudnościami wychowawczymi, problemami psychospołecznymi (brak środków finansowych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, nadużywanie alkoholu), kłopotami emocjonalnymi (lęki, poczucie osamotnienia). Interwencje kryzysowe podejmowane przez ośrodki polegają w szczególności na udzieleniu natychmiastowego wsparcia osobie lub rodzinie dotkniętej traumatycznym wydarzeniem. Pomoc koncentruje się na analizie aktualnej sytuacji oraz poszukiwaniu metod pozwalających przezwyciężyć trudną sytuację. Formy pomocy udzielanej przez ośrodki są zróżnicowane, a ich zakres zależy m.in. od fazy kryzysu. Pierwszym etapem wsparcia jest zwykle rozmowa, której celem jest ustalenie stanu psychicznego osoby zgłaszającej się po pomoc, a także umożliwienie jej werbalizacji problemu i odreagowania emocji. Udzielanie pomocy o charakterze interwencyjnym przyjmuje również formę poradnictwa, konsultacji, pracy terapeutycznej. W tym celu ośrodki interwencji kryzysowej organizują spotkania indywidualne i grupowe, często udzielają jednorazowych konsultacji i kierują osoby zainteresowane do specjalistycznych placówek. W ramach poradnictwa udziela się wsparcia m.in. rodzicom zgłaszającym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta ma charakter psychoedukacyjny, pozwala wykształcić określone umiejętności psychologiczne, a także dotyczące komunikacji z dziećmi, rozumienia ich zachowań i problemów. Działania interwencji kryzysowej obejmują także pracę terapeutyczną. Indywidualne terapie koncentrują się na pracy z konkretną osobą (lub małżeństwem). Celami spotkań są uświadomienie świadczeniobiorcy jego problemów, poszukiwanie ich przyczyn, pomoc w lepszym rozumieniu

---

⁸ „Encyklopedyczny Słownik Psychiatrii” PZWL 1986; <https://psychologia.edu.pl/czytelnia/63-terapia-uzalenienia-i-wspouzalenienia/316-interwencja-kryzysowa.html>

własnych przeżyć i zachowań. Konsekwencją terapii jest doprowadzenie do zmiany postaw wobec siebie i otoczenia.

Powiat Kielecki zleca prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej „Caritas” Diecezji Kieleckiej. Działalność Centrum Interwencji Kryzysowej obejmuje świadczenie usług socjalnych, psychologicznych i hostelowych dostępnych całą dobę osobom i rodzinom z terenu Powiatu Kieleckiego, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące udzielonej pomocy dla osób z terenu powiatu kieleckiego w zakresie przemocy w latach 2019-2022.

Tabela 2. Formy pomocy udzielone przez CIK w Kielcach dla mieszkańców powiatu kieleckiego w latach 2019-2022.

Rodzaj udzielonej pomocy		2019	2020	2021	2022 I polowa
Liczba osób którym udzielono wsparcia	Kobiety	159	83	102	83
	Mężczyźni	54	16	22	12
	Dzieci	22	12	8	7
schronienie (hostel)	K	5	8	9	7
	D	-	18	12	6

Opracowanie własne na podstawie danych z CIK.

Centrum Interwencji Kryzysowej realizuje w ramach zleconego zadania następujące działania:

- udzielanie pomocy osobom możliwie jak najszybciej po zdarzeniu krytycznym, gdyż jego skutki pogłębiają się w miarę upływu czasu,
- zorganizowanie odrębnego pokoju do przyjęć interwencyjnych w nocy (łóżka, szafa, stolik, krzesła),
- dotarcie z informacją o możliwości uzyskania pomocy w Centrum Interwencji Kryzysowej do każdego potencjalnego klienta i zapewnienie mu dostępu do usług świadczonych przez CIK przez całą dobę,
- stosowanie różnorodnych form pomocy dostosowanych do sytuacji i indywidualnych potrzeb poszczególnych klientów (terapia, konsultacje, edukacja, profilaktyka, interwencja),
- wsparcie emocjonalne dla potrzebujących,
- współpraca specjalistów z różnych dziedzin (psycholog, pracownik socjalny, prawnik, pedagog, lekarz) w celu wielowarstwowego oddziaływania na klienta,
- pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej,
- diagnoza i terapia uzależnień,
- pomoc w przezwyciężaniu kryzysu będącego źródłem bezdomności,
- pomoc w poszukiwaniu pracy.

Porady świadczone przez CIK były bezpłatne i obejmowały:

- obsługę telefonu interwencyjnego,
- pomoc psychologiczną, tj. diagnozę, poradnictwo, terapię,
- prowadzenie grup psychoedukacyjnych i wsparcie dla osób doznających przemocy i współuzależnionych,

- terapię osób stosujących przemoc,
- zajęcia profilaktyczno-edukacyjne z zakresu komunikacji interpersonalnej, promocji zdrowia, aktywizacji zawodowej,
- terapię dzieci, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, diagnozę psychologiczną, poradnictwo pedagogiczne,
- terapię zajęciową
- usługi hostelowe,
- pomoc medyczną (lekarz psychiatra) – możliwość umówienia w poradniach specjalistycznych Caritas Kieleckiej,
- pomoc prawną – bezpłatne porady prawne w ramach ośrodka pomocy osobom pokrzywdzonym,
- pomoc socjalną – monitoring, pomoc w uzyskaniu świadczeń, mieszkania, załatwieniu spraw socjalno-bytowych,
- towarzyszenie w załatwianiu spraw urzędowych oraz np. podczas rozpraw sądowych,
- możliwość skorzystania z bezpłatnych publikacji – poradników, informatorów czy biblioteczki CIK.

Z danych przekazanych przez Centrum Interwencji Kryzysowej wynika, że odbiorcami świadczeń są mieszkańcy powiatu kieleckiego – kobiety, mężczyźni oraz dzieci, bez względu na wiek, niepełnosprawność, wykształcenie czy posiadany status ekonomiczny.

Najczęściej klientami placówki były kobiety, matki z dziećmi - ofiary przemocy domowej, czasem osoby bezdomne, mężczyźni mający problem alkoholowy - mieszkańcy powiatu kieleckiego. Osoby te często są klientami OPS-ów, a także innych instytucji pomocowych. Beneficjenci CIK kierowani byli do placówki przez pracowników socjalnych, policję, lekarzy pierwszego kontaktu, kapłanów, kuratorów czy pedagogów szkolnych. Część klientów zgłasza się do CIK z własnej inicjatywy.

Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w ramach prac Zespołów Interdyscyplinarnych.

W ramach koordynacji działań pomiędzy powiatem a gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez działania interdyscyplinarne nawiązano stałą współpracę z gminami powiatu kieleckiego. Podpisano porozumienia dotyczące współpracy w Zespołach Interdyscyplinarnych. Przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach bierze udział w posiedzeniach Zespołów oraz Grup Roboczych w gminach. Celem spotkań jest między innymi: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, analizowanie opracowanych planów pomocy, itp. Ze względu na sytuację epidemiologiczną udział pracownika w zespołach interdyscyplinarnych w roku 2020 i 2021 odbywał się telefonicznie. W ramach współpracy z gminami w roku 2019 pracownik PCPR wziął udział w 60 spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych, natomiast w 2020 r. rozpatrzono sprawy 15 rodzin i udzielono 45 porad. W 2021 r. przedstawiciel PCPR brał udział 24 posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych działających przy każdej gminie (najczęściej on- line) w gm. Chęciny, Łopuszno i Masłów. Pracownik wskazany do współpracy z gminami średnio uczestniczy w 4 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego na miesiąc. W trakcie posiedzeń grup roboczych przeprowadzane są

rozmowy wspierające z osobami uwikłanymi w przemoc, podczas których motywuje się je do skorzystania z pomocy psychologa, prawnika, terapeuty, lekarza psychiatrii, mediatora itp. Sprawców przemocy kierowano zaś do udziału w Programie Korekcyjno- Edukacyjnym realizowanym w PCPR.

Ponadto w trybie stacjonarnym, jak i telefonicznym udzielano porad specjalistycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy osobom uwikłanym w przemoc (zarówno osobom dorosłym oraz dzieciom i młodzieży. W ramach działań interdyscyplinarnych PCPR współpracuje z następującymi instytucjami: Policją, ośrodkami pomocy społecznej, sądami-kuratorami, organizacjami pozarządowymi, Centrum Interwencji Kryzysowej „CARITAS”, placówkami oświatowymi.

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa.

PCPR w Kielcach w ramach świadczonego specjalistycznego poradnictwa udziela porad psychologicznych, pedagogicznych, interwencyjnych, mediacyjnych osobom uwikłanym w przemoc. Korzystające z pomocy psychologicznej to mieszkańcy powiatu kieleckiego przeżywający kryzysy osobiste, rodzinne, małżeńskie, kryzysy zdrowia psychicznego (spowodowane m.in. konfliktami rodzinnymi, uzależnieniem bliskich), osoby przebywające w mieszkaniach chronionych (ze względu na przemoc), osoby niepełnosprawne i ich rodziny rodziny z problemami wychowawczymi (wynikającymi m.in. z przemocy domowej), osoby przeżywające konflikty i trudności w relacjach interpersonalnych, dzieci i młodzież z deficytami i zaburzeniami zachowania (będącymi konsekwencją trudnych relacji rodzinnych).

Dużą grupę klientów stanowią mieszkańcy poszukujący pomocy w różnorodnych problemach rodzinnych, małżeńskich, związanych z chorobą lub problemem uzależnienia. Po wstępnej diagnozie sytuacji problemowej i udzieleniu wsparcia kierowani byli do odpowiednich instytucji i poradni. Wielokrotnie konieczna była interwencja specjalisty w sytuacjach związanych z utratą osób bliskich lub w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia. W celu zwiększenia dostępności do szybkiej interwencji w nagłych problemowych sytuacjach życiowych został uruchomiony **telefon interwencyjny oraz telefon zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie**. Najczęściej zgłaszanymi problemami były trudności rodzinne, uzależnienia, zaburzone zachowania związane z chorobą psychiczną, jak również zachowania suicydalne dorosłych i młodzieży.

Wśród mieszkańców powiatu korzystających z pomocy były również osoby z cechami załamania nerwowego i zaburzeniami psychicznymi. Osoby te po rozmowach wspierająco diagnozujących skierowane były na konsultacje specjalistyczne w celu uzyskania kompleksowej pomocy lekarskiej i terapeutycznej. Duża część porad dotyczyła radzenia sobie w sytuacjach gdy rodzina była w stanie rozpadu, w trakcie rozwodu, po przeżyciu rozstania. Osoby te zgłaszały potrzebę udzielenia wsparcia szczególnie dzieciom. Same również korzystały z poradnictwa w celu zredukowania stresu i zminimalizowania kosztów psychologicznych przeżywanych w rodzinie kryzysów. W ramach udzielonego wsparcia osoby były poinformowane o możliwości skorzystania z mediacji. Poniższa tabela przedstawia liczbę

porad udzielonych mieszkańcom powiatu kieleckiego doświadczających kryzysu w latach 2019-2022.

Tabela 3. Poradnictwo specjalistyczne świadczone przez PCPR w Kielcach na rzecz osób doświadczających kryzysu, w tym przemocy.

RODZAJ WSPARCIA	2019	2020	2021	2022 (do 30.06.22)
Poradnictwo prawne	146	106	201	108
Poradnictwo psychologiczne	497	629	377	343
Podjęte interwencje	84	397	485	227
Telefon interwencyjny w związku z COVID-19	-	195	495	-
Telefon zaufania	42	63	97	112

Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Kielcach.

Dane w tabeli wskazują, że zapotrzebowanie wśród mieszkańców powiatu kieleckiego na różne formy wsparcia specjalistycznego jest bardzo duże. Z powodu sytuacji epidemicznej w kraju wdrożono procedury ograniczające kontakt osobisty z klientami. W związku z powyższym poradnictwo w głównej mierze realizowane było telefonicznie. Uruchomiono dodatkowe numery telefonów służące szerszej możliwości skorzystania ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego. Pomimo utrudnionych kontaktów osobistych wiele osób potrzebowało wsparcia również poprzez kontakt telefoniczny, a w przypadkach koniecznych również poprzez interwencje w miejscu zamieszkania. Działał także **telefon zaufania**, z którego korzystały osoby borykające się z problemami takimi jak nadmierny lęk, niepokój, stres, niepewność o przyszłość, kryzysy emocjonalne, uzależnienia, zaburzone zachowania związane z chorobą psychiczną, zachowania suicydalne oraz konflikty rodzinne nasilające się szczególnie w związku z zaistniałą sytuacją epidemiczną w kraju.

Wśród mieszkańców Powiatu Kieleckiego korzystających z pomocy były również osoby z cechami depresyjnymi i zaburzeniami psychicznymi. Osoby te po rozmowach wspierających i diagnozujących skierowane zostały na konsultacje specjalistyczne w celu uzyskania kompleksowej pomocy lekarskiej i terapeutycznej.

Dodatkową formą wsparcia było **poradnictwo telefoniczne skierowane do osób z niepełnosprawnością oraz członków ich rodzin**, które w okresie pandemii były narażone na zachowania przemocowe ze strony najbliższych i miały utrudnienia w skorzystaniu ze specjalistycznej pomocy. Prowadzono konsultacje mające na celu zmniejszenie negatywnych skutków izolacji społecznej, braku kontaktów interpersonalnych (stany depresyjne, spadek energii, motywacji, podwyższone reaktywność). Beneficjenci wskazywali na potrzebę kontaktu ze specjalistą w celu redukcji lęku wynikającego z ryzyka zachorowania i ciężkiego przebiegu choroby, a także konsekwencji izolacji czy hospitalizacji. Nierzadko izolacja była źródłem nasilających się konfliktów, nieporozumień, napięć wewnątrzrodzinnych (zwłaszcza

w okresie przymusowego pozostania w domu). Wielokrotnie zdarzały się przypadki związane z przemocą domową. Z pomocy specjalistycznej korzystały osoby borykające się z problemami takimi jak nadmierny lęk, niepokój, stres, niepewność o przyszłość, uzależnienia, zaburzone zachowania związane z chorobą psychiczną, zachowania suicydalne oraz konflikty rodzinne nasilające się szczególnie w związku z sytuacją epidemiczną w kraju. W sytuacjach wykraczających poza ofertę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, wymagających uzyskania kompleksowej pomocy lekarskiej lub terapeutycznej podejmowano współpracę z przedstawicielami służby zdrowia.

Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie

Realizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest częścią systemu działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dla mieszkańców powiatów województwa świętokrzyskiego. Został określony przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto spełnia wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne. Program jest zgodny z materiałami instruktażowymi dla podmiotów prowadzących programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie zatwierdzonymi przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach. Celem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie jest edukacja i zaniechanie zachowań przemocowych u sprawcy. Do programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie opracowano reguły uczestnictwa (tzw. Kontrakt) w Programie oraz zasady wydawania zaświadczeń o jego realizacji i ukończeniu. Osobę stosującą przemoc w rodzinie, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających kierowano w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia, bądź udział w zajęciach warunkowany był równoległym uczestnictwem w terapii odwykowej. Każde uczestnictwo beneficjenta w zajęciach odnotowywane było na liście obecności, a dla każdego uczestnika programu była prowadzona dokumentacja w postaci karty klienta (do spotkań indywidualnych) i karty uczestnictwa w zajęciach. Środki finansowe na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa.

W roku 2019 w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wzięło udział **12** osób, natomiast **7** osób uzyskało zaświadczenie o ukończeniu programu, który realizowany jest w formie zajęć grupowych oraz sesji indywidualnych sytuacja rodzinna osób, które kończą program poddawana jest monitorowaniu przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Informacja o realizacji programu korekcyjno- edukacyjnego z wykonywanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie przesyłana jest do kuratorów, ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych. W 2020 roku w Programie

oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych wzięło udział 15 osób (11 mężczyzn i 4 kobiety) z 8 gmin powiatu kieleckiego tj. : gm. Masłów, gm. Zagnańsk, gm. Piekoszów, gm. Pierzchnica, gm. Miedziana Góra, gm. Chęciny, gm. Chmielnik. Pełny cykl programu ukończyło 7 osób. Z kolei w roku 2021 Program ukierunkowany był na zahamowanie przemocy w rodzinie poprzez zmianę zachowań i postaw uczestników w taki sposób, aby nauczyli się zachowań pozbawionych przemocy, nabyli wiedzę w zakresie konsekwencji zachowań przemocowych, wiedzieli czym jest przemoc w rodzinie, potrafili identyfikować zachowania przemocowe wobec bliskich, panować nad emocjami, kontrolować agresję. W ramach grupy korekcyjno-edukacyjnej wzięło udział 26 osób z powiatu kieleckiego.

Szkoła dla Rodziców

Ponieważ jednym z wielu skutków zachowań przemocowych w rodzinie są problemy wychowawcze, PCPR podjął działania psycho- edukacyjne w ramach tzw. **Szkoły dla rodziców**, w której uczestniczyło 10 osób w trybie stacjonarnym. Dodatkowo psycholog i pedagog/interwent nawiązał współpracę z Radiem Kielce, gdzie odbyło się 4 audycje radiowe nt. przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Na stronie internetowej udzielano bieżących informacji nt. propozycji wsparcia. Jedną z wielu było zorganizowanie szkolenia dotyczącego przeciwdziałania przemocy dla kierowników, pracowników socjalnych, asystentów rodziny Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu kieleckiego. Wzięło w nich udział 30 osób.

Domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Specjalną pomocą objęte są matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży, które w sytuacjach zagrożenia przemocą mogą znaleźć schronienie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Placówki te do końca 2004 r. miały status domów pomocy społecznej, z dniem 1.01.2005 r. stały się ośrodkami wsparcia. Ten typ ośrodków zajmuje się udzielaniem pomocy o charakterze interwencyjnym przez: zapewnienie schronienia kobietom, izolowanie ich od sprawców przemocy, wspieranie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Ważną rolą omawianych placówek jest zapobieganie marginalizacji społecznej przebywających w nich osób. Podejmują one działania umożliwiające mieszkańcom odnalezienie miejsca w społeczeństwie i powrót do normalnego życia, zwłaszcza w obliczu odrzucenia przez rodzinę i środowisko z powodu nieoczekiwanego macierzyństwa lub konieczności przezwyciężenia sytuacji kryzysowej. Ośrodki starają się również zapobiegać sieroctwu społecznemu przez przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego wypełniania obowiązków rodzicielskich. Ich usługi o charakterze interwencyjnym polegają również na przeciwdziałaniu powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych, a zwłaszcza wyuczonej bezradności.. Należy podkreślić, że do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi. Powiat Kielecki w roku 2022 r. zleca realizację zadania z zakresu pomocy społecznej dotyczącego prowadzenia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży Towarzystwu Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Kielcach.

4.2.3 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych z Komisariatów Policji z terenu powiatu kieleckiego.

W przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie policja ma do odegrania niezmiernie ważną rolę. Często od skuteczności interwencji zależy czy pomoc przez inne służby będzie efektywna. Doświadczenia osób pomagających ofiarom przemocy w rodzinie pokazują, że przemoc domowa wymaga innego podejścia i bardziej aktywnego udzielania pomocy niż inne formy przemocy, wobec której interweniuje policja. Policjant ma do czynienia z przestępstwem, bądź jego domniemaniem, gdzie ten sam sprawca wielokrotnie, przez długi okres stosuje przemoc wobec tej samej ofiary. Zapewnienie bezpieczeństwa nie polega jedynie na działaniach doraźnych, np. odwiezienie do izby wytrzeźwień sprawcy czy zatrzymanie go do wyjaśnienia. Pierwszym istotnym elementem przeciwdziałania przemocy domowej jest dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako groźnego źródła cierpienia, zagrożenia i dysfunkcji człowieka, rodziny społeczeństwa.

W Polsce panuje przekonanie, że Policja niechętnie podejmuje działania wobec sprawców przemocy domowej, jeśli nie stwierdzi wyraźnych i jednoznacznych śladów przemocy lub dokonania innych czynów o znamionach przestępczych. Ustawa o Policji na pierwszym miejscu wśród zadań policji stawia: ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia, ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, a dopiero potem wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. Działania policji to przede wszystkim zapobieganie popełnieniu przestępstw i zapewnienie bezpieczeństwa. Dlatego też policjant dowiedziawszy się, podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych, że w rodzinie występuje bądź może występować przemoc, nawet, gdy w jego ocenie nie ma jeszcze znamion przestępstwa, powinien zrobić wszystko, co leży w jego kompetencji, by zapobiec eskalacji przemocy i pomóc rodzinie uporać się z tym problemem.

Od 1998 roku w policji i pomocy społecznej działa procedura „**Niebieska Karta**”. Jest to procedura interwencji w sprawach przemocy domowej. Ułatwia rozpoznawanie i dokumentowanie takich przypadków i organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych. Dokumentacja „**Niebieskiej Karty**” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec osób stosujących przemoc. Większość spraw z art. 207 kodeksu karnego (znęcanie się nad rodziną) nie trafia do wymiaru sprawiedliwości lub jest umarzana z powodu braku dowodów. Każde udokumentowane zdarzenie, nawet jeśli nie pociąga za sobą drastycznych skutków, jest dowodem na ciągłość i powtarzalność przemocy. Wypełnienie przez interweniujących policjantów „**Niebieskiej Karty**” nie jest jednak równoznaczne ze złożeniem doniesienia o popełnieniu przestępstwa, nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. W przypadku jednak złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. Dokumentacja „**Niebieskie Karty**” dla policji jest informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy domowej. „**Niebieska Karta**” jest więc bardzo istotnym elementem w walce z przemocą w rodzinie. Dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny

dowód w sprawie karnej o znęcanie się. Osoba stosująca przemoc obecnie musi zdawać sobie sprawę, że zastraszanie ofiary, zmuszanie jej do wycofania zeznań nie uchroni go przed odpowiedzialnością. Procedura interwencji policji wobec przemocy domowej „Niebieskie Karty” została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.⁹

Wszczynając procedurę Niebieskiej Karty, pracownik jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, obowiązany jest do wypełnienia formularza „**Niebieska Karta — A**” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a jeśli nie jest to niemożliwe, wypełnienie formularza musi nastąpić niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. Jeśli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, czynności w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, czynności z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej, np. dziadków, rodzeństwa. Formularz zawiera następujące informacje: dane osoby, w stosunku do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą; dane członków rodziny; informacja dotycząca zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy; dane osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc; określenie rodzaju i stosowanych form przemocy w rodzinie, od jak dawna te zachowania mają miejsce; opis miejsca zdarzenia oraz wskazanie świadków stosowania przemocy; informacje, czy osoba wobec której istnieje przypuszczenie, że stosuje przemoc była kiedykolwiek karana za podobne przestępstwo oraz czy były w związku z tym podejmowane wobec niej działania mające na celu ochronę osób doznających przemocy i podjęte przez policję działania; informacje o stanie zdrowia osoby, wobec której istnieje przypuszczenie, że stosowana jest wobec niej przemoc (w tym informacje o ewentualnych obrażeniach, stanie psychicznym, rodzajach uszkodzeń itp.); pouczenie o możliwości uzyskania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń doznanych w związku z doznaniem przemocy; informacja o podjętych działaniach interwencyjnych oraz wnioski osób wypełniających formularz.

Na podstawie danych pozyskanych z komisariatów policji funkcjonujących na terenie powiatu kieleckiego wynika, że liczba interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie w ciągu ostatnich trzech lat maleje, jednak nadal jest dość wysoka. Należy przy tym zauważyć, że taki stan rzeczy może być spowodowany nieujawnianiem przypadków przemocy przez osoby doznające przemocy, które prawdopodobnie nie wierzą w możliwość poprawy swojej sytuacji lub też dają przyzwolenie na tego rodzaju zachowania, uważając je za przejściowe lub też nie rozpatrują ich w kategorii przestępstwa. Ponadto duży wpływ na tę sytuację miała również pandemia COVID-19 i występujące w związku z tym ograniczenia w funkcjonowaniu instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemoc w rodzinie. Pomimo tego, liczba wypełnionych przez Policję „Niebieskich Kart” jak również wskaźnik rodzin objętych procedurą Niebieskiej karty na terenie powiatu kieleckiego jest jednym z najwyższych

---

⁹ H.D. Sasal „Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie”, PARPA Warszawa 1998

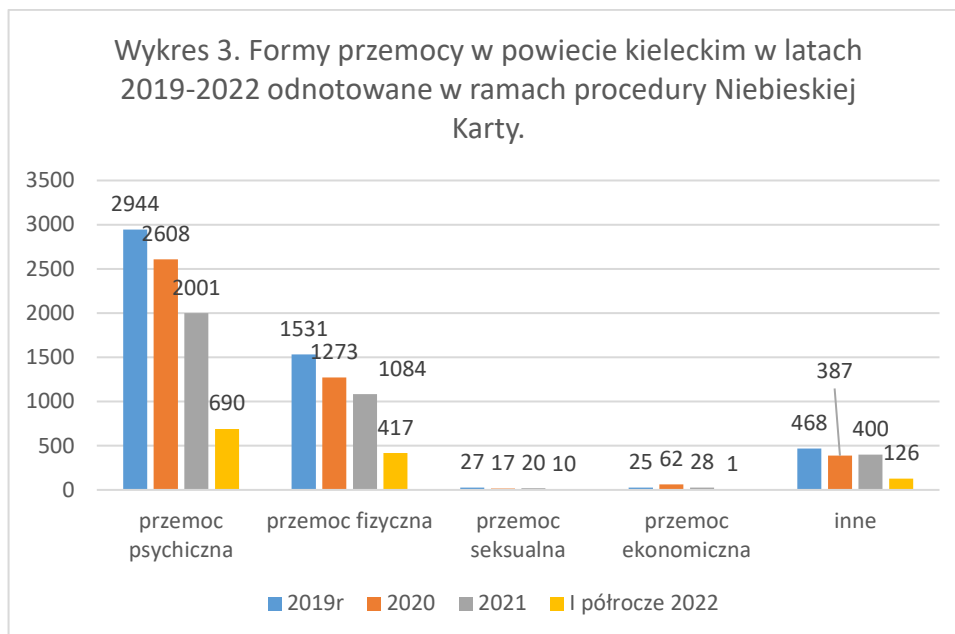
w województwie świętokrzyskim. Poniższa tabela przedstawia działania podjęte przez policję na terenie powiatu kieleckiego w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w latach 2019-2022.

Tabela 4. Działania podjęte w procedurze „Niebieskiej Karty” przez Policję wobec mieszkańców powiatu kieleckiego w latach 2019-2022 (I półrocze).

	2019r	2020r	2021r	I półrocze 2022r
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska karta – A”	1491	1306	1172	584
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	1634	1487	1339	640
Liczba przypadków przemocy w rodzinie odnotowanych przez Policję	4995	4347	3533	1244
Wskaźnik na 1000 mieszkańców	4,79	4,80	5,55	2,76

Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Kielcach

Z danych przedstawionych przez komisariaty policji wynika również, że osobami stosującymi przemoc są głównie mężczyźni, najczęściej pod wpływem alkoholu, a ofiarami kobiety i dzieci. Najczęstsze formy przemocy to przemoc psychiczna, potem fizyczna, a następnie seksualna i ekonomiczna. Zdecydowana większość przypadków przemocy dokonywana jest pod wpływem alkoholu. W niektórych przypadkach wystąpiła konieczność udzielenia ofiarom pomocy medycznej. Problem nadużywania alkoholu bardzo często koreluje z występowaniem przemocy w rodzinie i na przestrzeni ostatnich lat odsetek sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu stale rośnie.

Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Kielcach.

Nie wszystkie interwencje związane z przemocą są rejestrowane za pomocą Niebieskiej Karty – w niektórych gminach stanowią one około połowę wszystkich zgłoszeń. Najwięcej Niebieskich Kart w latach 2018-2020 założono w gminach Bodzentyn i Daleszyce, natomiast najmniej w gminach Mniów i Pierzchnica. Biorąc jednak pod uwagę wskaźnik na 1000 mieszkańców, najgorzej sytuacja przedstawiała się w gminach Pierzchnica (wskaźnik w roku 2018- 4,62; w roku 2019 -4,82; oraz w roku 2020- 11,94), Bodzentyn (wskaźnik w roku 2019- 11,18; w roku 2020- 11,63) i był wyższy od średniej wartości wskaźnika powiatu i województwa świętokrzyskiego.

Wnioski

Przedstawiona powyżej analiza dotycząca występowania zjawiska przemocy w rodzinie wskazuje na potrzebę ukierunkowania działań w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zachodzące w ostatnich latach w Polsce zmiany społeczno-gospodarcze, jak również związane z wystąpieniem pandemii COVID-19 wpłynęły w znacznym stopniu również na społeczeństwo powiatu kieleckiego. Zjawiskami negatywnymi szczególnie odczuwalnymi są, m.in. alkoholizm, przemoc, niezaradność życiowa, zaniedbania w stosunku do członków rodziny, choroby, nieumiejętność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest również rosnąca liczba osób poszukujących pomocy w zakresie interwencji kryzysowej, jak również przemocy w rodzinie. Wzrasta jednocześnie świadomość ludzi będących świadkami przemocy odnośnie konieczności reagowania i informowania odpowiednich instytucji. Należy także zauważyć tendencję wzrostową dotyczącą poziomu zaufania osób doznających przemocy do instytucji oferujących wsparcie. Dużą rolę w przeciwdziałaniu przemocy odgrywają działania profilaktyczne (edukacyjne, informacyjno-promocyjne) oraz interwencyjne. Zasadą działań profilaktycznych jest przede wszystkim zwracanie uwagi potencjalnych świadków przemocy, jej sprawców oraz osób jej doświadczających na problem przemocy oraz wskazywanie

możliwości uzyskania pomocy. W przypadku działań interwencyjnych możliwe jest dotarcie do osób doznających przemocy oraz przeciwdziałanie występowaniu przemocy na dość wczesnym etapie jej występowania. Dzięki działaniom interwencyjnym oraz profilaktycznym, polegającym na zwracaniu uwagi pracowników służb (lekarzy, funkcjonariuszy Policji itp.) na czynniki mogące wskazywać na występowanie przemocy, możliwe jest udzielenie osobie doznającej przemocy szybkiej i profesjonalnej pomocy. Ponadto należy zauważyć wysoki odsetek sprawców przemocy, którzy po przystąpieniu do programu korekcyjno-edukacyjnego kończą go oraz niski odsetek osób stosujących przemoc, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy. W związku z powyższym należy kontynuować podjęte dotychczas działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz interwencji kryzysowej.

5. Wdrażanie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027”.

5.1 Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie kieleckim.

Cel główny będzie realizowany przez cele szczegółowe tj.:

- 1) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 4) podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.2 Adresaci programu

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Powiatu Kieleckiego na lata 2023-2027” skierowany jest w szczególności do:

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- osób i rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- pracowników instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy.

5.3 Harmonogram realizacji Programu

HARMONOGRAM REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2023-2027.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

LP.	Działania	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik	Realizatorzy Partnerzy	Źródła finansowania	TERMIN REALIZACJI
1.	Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy	1). Uczestnictwo w krajowych i Regionalnych kampaniach Społecznych propagujących pozytywne postawy w kontaktach interpersonalnych. 2). Propagowanie materiałów informacyjnych, ulotek o formach dostępnej pomocy związanej z doznawaniem przemocy w rodzinie. 3). Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	1). Spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. 2). Zwiększenie wiedzy oraz świadomości związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. 3). Upowszechnienie wiedzy o instytucjach zajmujących się profesjonalną pomocą osobom uwikłanym w przemoc.	- Ilość rozpowszechnionych na terenie Powiatu Kieleckiego ulotek, broszur profilaktyczno-informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej. - Liczba uczestników biorących udział w oddziaływaniach edukacyjnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, ośrodki zdrowia, policja	Środki własne, środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego, środki unijne, środki finansowe z budżetu państwa	2023-2027

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

		4). Promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.					
3.	Wspieranie działań społeczności lokalnych na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie	Włączanie się w akcje inicjowane przez różne podmioty Powiatu Kieleckiego dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zwiększenie ilości lokalnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-Liczba podjętych inicjatyw -Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba audycji radiowych o tematyce edukacyjno-profilaktycznej dotycząca przeciwdziałania przemocy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki samorządu terytorialnego szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi	Środki własne, z budżetu państwa	2023-2027
4.	Rozwój działań Interdyscyplinarnych działań na rzecz zapobiegania	1). Zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami świadczącymi pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc, poprzez spotkania, szkolenia konsultacje pracowników.	1).Standaryzacja działań i procedur oraz podniesienie świadczonej pomocy przez podmioty realizujące działania	- Liczba instytucji współpracujących w ramach działań interdyscyplinarnych -Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach pracy zespołów interdyscyplinarnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel	Środki własne, środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego	2023-2027

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

	przemocy w rodzinie.	2).Wdrażanie standardów i procedur postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc.	w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2).Stworzenie płaszczyzny do wymiany praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	liczba udzielonych porad -liczba szkoleń nt. przeciwdziałania przemocy	powiatowy, gminny we współpracy z organizacjami pozarządowymi, Szkołami, Policją		
--	-----------------------------	---	--	---	--	--	--

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik	Realizatorzy/Partnerzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie	1).Gromadzenie, systematyzowanie i opracowanie szczegółowych danych dotyczących zjawiska przemocy w Powiecie Kieleckim	-Wzrost skuteczności i celowości podejmowanych działań zorientowanych na pomoc osobom uwikłanym	-Liczba przeprowadzonych diagnoz i ankiet badających zjawisko przemocy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy i gminny	Środki własne, środki unijne, środki ministerialne, dofinansowania z budżetu państwa	2023-2027

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

			w przemoc w rodzinie.				
2	Zapewnienie specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich rodzinom	1).Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie: bezpiecznego, czasowego schronienia i dostępu do pomocy specjalistycznej: 2).Udzielanie natychmiastowego wsparcia psychologicznego, prawnego, - konsultacji, terapii, świadczeń psychoedukacyjnych w zakresie przemocy, 3). Udzielania pomocy dot. trudności wychowawczych 4). Udzielanie pomocy indywidualnej i grupowej 5). Zabezpieczenie miejsc interwencyjnych dla dzieci zagrożonych przemocą w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	- Spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. - Zwiększenie dostępnej na terenie Powiatu Kieleckiego liczby specjalistycznej pomocy.	-Liczba osób objętych pomocą, -Rodzaj i liczba udzielonych porad specjalistycznych, -Liczba ośrodków interwencji kryzysowej -Liczba miejsc interwencji kryzysowej -Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w w/w ośrodkach -Liczba dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami świadczącymi specjalistyczne usługi poradnictwa i terapii	środki własne, środki unijne, środki ministerialne, dofinansowania z budżetu państwa	2023-2027

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

				z przemocą w rodzinie			
--	--	--	--	-----------------------	--	--	--

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik	Realizatorzy/Partnerzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Rozwój działań skierowanych do osób stosujących przemoc.	1).Opracowanie i realizowanie programów psychoterapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2). Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 3).Monitoring skuteczności Programów psychoedukacyjnych	-Zwiększenie różnorodności i liczby działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. -	-Liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych -Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie -Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w w/w programach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe	środki własne, środki ministerialne, dofinansowania z budżetu państwa	2023-2027

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KIELECKIM NA LATA 2023-2027

		i korekcyjno – edukacyjnych		- Liczba osób, które ukończyły w/w programy -Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów powróciły do zachowań przemocowych.			
2.	Wspieranie inicjatyw zwiększających udział osób stosujących przemoc w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	1).Przekazywanie informacji z wykonywanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie do sądów, prokuratury, zespołów kuratorskich, ośrodków pomocy społecznej i zespołów interdyscyplinarnych. 2).Kolportaż materiałów informacyjnych możliwości skorzystania z działań edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, podejmowanie działań	-Zmiana postaw osób stosujących przemoc. -Większy udział osób stosujących przemoc w programach edukacyjno – korekcyjnych	-Liczba pism wystosowanych do podmiotów zainteresowanych -Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z organizacjami pozarządowymi, policją, sądem, prokuraturą	Środki własne, fundusze unijne, budżet państwa	2023-2027

		interdyscyplinarnych dotyczących przemocy w rodzinie.					
--	--	---	--	--	--	--	--

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 4: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik	Realizatorzy/Partnerzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji różnorodnych grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1).Organizacja konferencji oraz spotkań szkoleniowo-warsztatowych na temat przemocy w rodzinie. 2).Upowszechnianie dostępnych materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.	-Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym osobom, uwikłanym w przemoc. -Interdyscyplinarność działań różnych służb udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba szkoleń i uczestników szkoleń	Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi,	środki własne, fundusze unijne	2023-2027

Finansowanie : Zakłada się, że Program niniejszy będzie finansowany w różnych formach i z różnych źródeł, m.in:

- ze środków własnych samorządu i organizacji zaangażowanych w realizację programu,
- z budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatu z zakresu administracji rządowej, oraz z programów osłonowych.

5.4 Monitorowanie Programu.

Program będzie monitorowany przez pracownika merytorycznie odpowiedzialnego za realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań. Sprawozdanie będzie zawierało wnioski i podsumowania wynikające z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym.

Na każdy rok budżetowy PCPR w Kielcach opracuje harmonogram rzeczowo- finansowy zadań uwzględniający kierunki działań zawarte w przedmiotowym programie, koszt, finansowanie, osobę odpowiedzialną.

Harmonogram finansowo-rzeczowy Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok.....				
Lp.	Zadanie	Koszt	Źródło finansowania	Osoba odpowiedzialna

Dyrektor PCPR w Kielcach będzie co rok przedkładał informację o realizacji programu w sprawozdaniu z działalności PCPR w Kielcach.

Przygotował Zespół powołany Zarządzeniem Nr 2/2022 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2033 oraz Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027.